

O hrvatskim mocijskim parnjacima i njihovim ruskim istovrijednicama

Artur Rafaelovič Bagdasarov¹

U radu se opisuje i raščlanjuje pojedine ženske mocijske parnjake i njihove ruske istovrijednice u rječničkim člancima projekta Struna (strukovno nazivlje). Upozorava se na nejasne kriterije odabira naziva i neujednačenost pri navođenju njihovih istovrijednica, obrazlaže se neopravdanost usporedbe različitih stilova pri navođenju pojedinih hrvatskih naziva i njihovih istovrijednica te opisuje pokušaj promjene rodnih imenica u zakonskim propisima koji je dokončao promašajem. Na ženske mocijske parnjake utječu različiti izvanjezični čimbenici (ideološki, društveni, psihološki, biološki itd.), što ima za posljedicu mogući prekomjerni nastanak rodnih imenica koje otežavaju ili mogu otežati prirodan i tradicijski razvoj hrvatskoga standardnoga književnoga jezika.

Ključne riječi: ženski mocijski parnjak, prijevodna istovrijednica, nazivlje, naziv, spolna i rodna ravnopravnost.

1. Uvod

Struna je projekt koji je pokrenulo Vijeće za normu hrvatskoga standardnoga jezika na čelu s akademikom Radoslavom Katičićem, a Institut za hrvatski jezik kao usklađivač pruža jezikoslovnu, nazivoslovnu i tehničku potporu prihvaćenim projektima. Struna je nazivoslovna baza podataka hrvatskoga strukovnoga nazivlja, koja sadržava ključne nazive različitih struka. Osim što pruža definiciju naziva, upozorava na nepreporučene, zastarjele i žargonske nazive. Zapis svakoga naziva u Struni sadržava obično i prijevodne istovrijednice na

¹ prof. dr. sc. u miru Artur Rafaelovič Bagdasarov, Moskva, Rusija. E-pošta: a_bagdasarov@mail.ru.

različitim stranim jezicima što prema sastavljačima Strune osigurava međujezičnu razmjenjivost nazivoslovnih podataka i olakšava znanstvenu komunikaciju. Nazivoslovna baza podataka jedno je od osnovnih sredstava suvremenoga istraživanja u području jezikoslovlja. Osim toga, jedna od zadaća nazivoslovne baze podataka standardizacija je i unifikacija nazivlja, koju je nemoguće ostvariti bez dovoljno znanja u pojedinim strukama. Prema riječima sastavljača iz projekta Hrvatskoga jezikoslovnoga nazivlja (Jena) u bazu Strune uneseno je 1570 jezikoslovnih naziva s istovrijednicama na engleskom, njemačkom, francuskom, ruskom i djelomice švedskom te katkad češkom (v. npr. <http://struna.ihjj.hr/naziv/frazem/53193/#naziv>), slovenskom (v. npr. <http://struna.ihjj.hr/naziv/vijece-za-obrazovanje-mladez-kulturu-i-sport/22510/#naziv>) i talijanskom (<http://struna.ihjj.hr/naziv/sufiks/51653/#naziv>) jeziku. Normiranje nacionalnoga strukovnoga nazivlja i stvaranje vlastite nazivoslovne znanstvene grane te sastavljanje i tiskanje različitih strukovnih priručnika iznimno je važan posao u izgrađivanju, obogaćivanju, razvijanju i potvrđivanju visokoga višefunkcionalnoga položaja hrvatskoga standardnoga književnoga jezika.

Navest ćemo nekoliko primjera koji izazivaju ili mogu izazvati određene upite u području navoda pojedinih ženskih mocijskih parnjaka (feminativ, lat. *fēminīnus* m. r. „koji je ženskoga roda“ < *fēmina* „жена“) i prijevodnih istovrijednica te upozoriti na njihovu vezu s problemom spolne i rodne ravnopravnosti. Istraživači razlikuju značenja imenica „spol“ i „rod“. „Spol“ je antropološka (biološka) kategorija (muški i ženski spol), a „rod“ gramatička kategorija (muški, ženski i srednji rod). U novije vrijeme izvanjezična stvarnost nametnula je značenje imenice „rod“ i kao društvene, promjenjive kategorije.

2. Istovrijednice i mocijski parnjaci

jezična puristica	
definicija	zagovarateljica jezičnoga purizma
etimoznaičnice	dopušteni naziv: jezična čistunika
istovrijednice	engleski: linguistic purist njemački: Sprachpuristin francuski: puriste linguistique ruski: языковая пуристка, женщина языковой пурист
napomena	Naziv purist u općemu značenju te u množini može se odnositi i na mušku i na žensku osobu. Uz ime ženske osobe navodi se naziv puristka.
razredba	polje: filologija grana: opća jezikoslovije (lingvistika) projekt: Hrvatska jezikoslovno nazivlje (JENA)

Sl. 1. *Struna*.

Na Sl. 1. nalazi se zapis iz Strune koji se odnosi na naziv jezična puristica. Primijetiti ćemo da je među istovrijednicama naveden i ruski naziv. U ruskom jeziku, međutim, nema tzv. istovrijednice „jazykovaja purustka, ženščina jazykovej purist“. Možemo li smatrati istovrijednim ono što nemamo? Prevođitelji se možda dobro služe stranim jezicima, ali očito nedovoljno poznaju jezičnu realnost u drugim zemljama, poglavito stilsku raslojenost u navedenim stranim jezicima. U vezi s tim trebali bi se dodatno savjetovati sa stranim stručnjacima. Ne znamo pouzdano koliko se često u hrvatskom jeziku rabi i rabi li se uopće mocijski parnjak jezična puristica. Ako je ipak potrebna neka opisna istovrijednica ili pojam, onda je vjerojatno na ruskom jeziku bolje navesti stononica čistoty jazyka („pristaša čistoće jezika“). Osim tog a ruski ženski mocijski parnjak puristka pokriva i značenje „zagovarateljica jezičnoga purizma“, a u Struni već postoje nazivi purist i puristica. Treba li uvrštavati još jezičnoga purista i jezičnu puristicu i tako stvarati moguće poteškoće u pronalasku stranih istovrijednica? Treba li nazivlju prekomjernost?

I iz mnogih drugih primjera u Struni može se zaključiti da su nejasni kriteriji odabira naziva jer jedan naziv postoji, a drugoga nema. Primjerice, imamo

naziv ženski mocijski parnjak i suprotnicu muški mocijski parnjak, ali muškoga mocijskoga parnjaka nema u zapisu (<http://struna.ihjj.hr/naziv/zenski-mocijski-parnjak/51186/#naziv>). Treba li navoditi suprotnicu muški mocijski parnjak ako ga ne navodimo u Struni? Zašto su, primjerice, u Struni navedeni jezični purist i jezična puristica, koji su sigurno rijetki u porabi, a nema naziva kao što su akcentolog, dijalektolog, filolog, fonetičar, fonolog, kroatist, lingvist, sociolingvist... i njihovih mocijskih parnjaka? Osim što, očito, čestotnost porabe samoga naziva nije među vodećim kriterijima njegova uvrštavanja u Strunu, razvidna je i neujednačenost navoda pojedinih istovrijednica u usporedbi različitih rječničkih članaka. U jednom rječničkom članku imamo samo engleske istovrijednice, u drugom engleske, njemačke, francuske, ruske, švedske, u trećem engleske i njemačke... Znači li to da u istočnim stranim istovrijednicama ne postoje nazivi u tim jezicima?

jezikoslovka <small>im. ž. jt.</small>	
definicija	žena koja je završila diplomski ili doktorski studij kojega jezikoslovnog onjera i profesionalno se bavi proučavanjem jezika
istoznačnice	dopunjeni naziv: lingvistica nepreporučeni naziv: lingvistkinja
istovrijednice	engleski: linguist, female linguist njemački: Sprachwissenschaftlerin, Linguistin francuski: linguiste ruski: лингвистка švedski: språkvetare, lingvist
poveznice	https://hrcaak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jed=325420
napomena	Nazivi jezikoslovac i lingvist u općemu značenju i u snažni mogu se odnositi i na mušku i na žensku osobu. Uz ime ženske osobe navodi se naziv jezikoslovka ili lingvistica.
razredba	polje: filologija grana: opća jezikoslovlje (lingvistika) projekt: Hrvatsko jezikoslovno nazivlje (JENA)

Sl.2. Struna.

Ono što je navedeno u vezi s jezičnom puristicom u ruskom jeziku, možemo potvrditi i za lingvisticu i sintaktičarku. Malokad u ruskom jeziku možemo čuti riječ lingvistka ili sintaksistka ili antroponimistka (<http://struna.ihjj.hr/na->

ziv/sintacticarka/52653/#naziv; <http://struna.ihjj.hr/naziv/antroponomasticarka/53169/#naziv>). Jezikoslovci nikad tako i ne govore među sobom, a ne rabi ih ni obični korisnik. Štoviše, u raspravi među jezikoslovcima to bi čak moglo izazvati podsmijeh jer bi značilo da jedan od subesjednika ne zna dobro jezik ili da je nekulturan u svojem jezičnom ophođenju. Naravno da ruski mocijski parnjak lingvistka i sintaksistka može pripadati ruskomu razgovornomu stilu, ali neutralni stil u hrvatskom standardnom književnom jeziku ne uspoređuju se s razgovornim stilom u prijevodnoj istovrijednosti. U ruskom jeziku riječi lingvistka, sintaksistka, antroponimistka imaju drugu stilsku i izražajnu obojenost. S druge pak strane, sasvim je neutralno u ruskom da žena za sebe kaže: „Ja lingvist“ („Ja sam lingvist“) ili „Ja docent“ („Ja sam docent“). Imenice koje se mogu jednako odnositi na osobe obaju spolova navode se u muškom rodu, koji je u tom slučaju neutralan (opći) rod i neobilježen spolnom pripadnošću, a ženski mocijski parnjaci obilježeni su spolnom pripadnošću. Pojava samo ženskih mocijskih parnjaka, poglavito novotvorenica, može stvoriti ili stvara takvu oprjeku.

I u razgovornom stilu hrvatskoga jezika još uvijek možemo čuti pojedine posuđenice tipa biografija, hiljada, kompjuter, oficir, paradajz, pasoš, penzija, sirće, no u drugim stilovima koji imaju stroži odnos prema normi, poglavito u tzv. biranom leksiku, navedene se razgovorne riječi nalaze izvan rječopoporne norme. Drugim riječima, pojedinomu funkcionalnomu stilu hrvatskoga standardnoga jezika ne pripada sve što pripada pojedinomu jezičnomu stilu. To bi se moralo imati u vidu i kad uz hrvatsku natuknicu navodimo prijevodnu istovrijednicu. Jedan znak u jednom jeziku mora biti što više prilagođen drugomu. Hrvatski standardni književni jezik i ruski razgovorni jezik nisu jedno te isto. Primjerice, u hrvatskom su standardnom jeziku riječi autorica i filologinja neutralne, neobilježene, a u ruskom književnom jeziku ne rabe se u ženskom rodu. Nije jasno ni zašto u rječnički članak treba uvrštavati nepreporučeni naziv lingvistkinja. Prema istoj logici onda bi se u Struni kao nepreporučeni naziv moglo navesti npr. studentkinja kontrolorka zračnoga prometa (<http://struna.ihjj.hr/naziv/student-kontrolor-zracnoga-prometa/157/#naziv>). Ne treba svaki objavljeni priručnik, prema našem osobnomu sudu, poglavito normativni, pretvarati u jezični savjetnik i opisivati ga metodom stalnih jezičnih savjeta što je preporučeno, nepreporučeno ili na neki način dopušteno. Jezične nedoumice u određivanju normativnoga statusa treba rješavati tijekom

rasprava i različitih savjetodavnih mrežnih i tiskanih jezičnih savjetnika, što IHJ i drugi autori izvan njega čine. Porabnik u tiskanom posebnom rječniku traži već gotovo rješenje uz pojedine inačice gdje još postoje normativne dvostrukosti.

Zanimljiva je posredna posljedica rodovnoga i srodnoga hiperkorektnoga ophođenja: neki su leksikografi počeli dvojiti treba li sve imenice koje se javljaju u paru na ljudskom tijelu ili se na njih odnose navoditi u natuknici u množini (dvojnini) ili jednini: ruke, rukavice ili ruka, rukavica; noge, nogavice ili noga, nogavica. Ista se parnjačka pošast proširuje na sve životinjske vrste, pa se kukavici traži jezični mužjak, a tako će vjerojatno biti i s biljkama ako se bude pitalo zelene politike i stranke. U svemu treba biti umjeren, pa tako i u standardnom književnom jeziku, koji ima određeni okvir.

U rubrici napomena nalazimo još: „Nazivi jezikoslovac i lingvist u općemu značenju i u množini mogu se odnositi i na mušku i na žensku osobu. Uz ime ženske osobe navodi se naziv jezikoslovka ili lingvistica.“ Dakle, jezikoslovka i lingvistica odnose se na žensku osobu, a i jezikoslovac i lingvist mogu se odnositi na žensku osobu. Drugim riječima, četiri su naziva za žensku osobu: jezikoslovka, lingvistica, jezikoslovac, lingvist i dva za mušku: jezikoslovac, lingvist, koji istodobno mogu biti i žene. Obično tijekom normiranja smanjujemo broj inačica u nazivima, a tu ih povećavamo.

3. Pokušaj promjena rodnih imenica u zakonskim propisima

Godine 2018. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (MZO) u proceduru je uputilo prijedlog Zakona o udžbenicima u osnovnim i srednjim školama u RH koji je pisan cjelovito u ženskom rodu. U nacrtu toga Zakona o udžbenicima imamo namjesto učitelji – učiteljice, namjesto ravnatelj – ravnateljice, namjesto ministar – ministrica i sl. Ako je jedan zakon pisan u ženskom rodu, onda vjerojatno treba mijenjati i druge jer ne može jedan zakon biti u jednom rodu, a drugi u drugom. U članku 3. stavak 5. Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu iz 2006. godine npr. čitamo: „Udžbenički standard donosi ministar nadležan za poslove obrazovanja (u daljnjem tekstu: ministar) na prijedlog stručnog povjerenstva. Stručno povjerenstvo za izradu udžbeničkog standarda imenuje ministar.“ (Zakon o udžbenicima za osnovnu i srednju školu). U tadašnjem nacrtu Zakona o udžbenicima imali smo na čelu MZO ženu, ministricu

Blaženku Divjak, danas ministarstvo predvodi muškarac, ministar Radovan Fuhs, a u budućnosti se ne zna tko će biti na čelu ministarstva, osoba ženskoga ili muškoga spola. Treba li u zakonima i drugim pravnim aktima stalno mijenjati i ispravljati mocijske parnjake iz ženskoga roda u muški, a iz muškoga u ženski itd.? U hrvatskom standardnom književnom, pa i narodnom jeziku odavno je svojstvena u većini slučajeva uporaba gramatičkoga muškoga roda u zajedničkom ili neutralnom spolno istaknutom značenju, a ne često umjetne izvedenice od dotičnih imenica s mocijskim dometkom. To vrijedi većinom i za druge slavenske jezike. Muški je rod u hrvatskom standardnom jeziku neutralan i rodni su nazivi većinom u muškom rodu. Ne možemo mijenjati pravila polazeći od toga tko predvodi bilo koju državnu ustanovu i piše zakone, muškarac ili žena. Međutim, uzgred budi rečeno, u sklopu zakonodavstva koje je Hrvatska morala ispuniti za prijam u EU, usvojen je 2003. godine Zakon o ravnopravnosti spolova koji je predviđao i sprečavanje diskriminacije u jeziku, a Državni zavod za statistiku objavio je 2008. godine Nacionalnu klasifikaciju zanimanja s primjenom od 1. siječnja 2011. godine, prema kojoj se nazivi zanimanja moraju izricati u muškom i ženskom rodu. Još prije 2001. godine Hrvatska je potpisala Bolonjsku deklaraciju, a 2007. godine usvojen je Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju (NN107/2007), gdje je uvedena dosljedna uporaba muških i ženskih imenica i pripadajućih pridjeva za akademske nazive i stupnjeve koje stječu muškarci i žene („...osoba stječe akademski stupanj doktor znanosti odnosno doktorica znanosti...“).

Ne možemo u jednom zakonu navoditi samo muški lik imenice, prema uobičajenoj zakonodavnoj praksi, a u drugom ženski ili oba mocijska parnjaka. Administrativni (ili službeno-poslovni) stil bilo kojega jezika zahtijeva ujednačenost i dosljednost uporabe naziva u određenom rodu. U tekstovima normativno-pravne naravi administrativnoga stila imenice se uobičajeno rabe u obliku muškoga roda. Ravnopravnost spolova ne bi trebala imati utjecaj na jezične zakone jer oni imaju vlastita jezična pravila ophođenja. Ne možemo danas pisati zakon prema jednim (ustaljenim) jezičnim pravilima, a sutra prema drugim. U pisanju bilo kojega teksta treba poštovati pravila standardnoga jezika i već ustaljenu jezičnu praksu. Postoji praksa da se na početku zakona obično napominje da su imenice u muškom rodu i da se zbirka osnovnih propisa odnosi i podjednako na muški i na ženski rod. Ako ćemo ići predloženim putem, onda možemo doći i do određenoga nereda ne samo u zakonima nego li

i u standardnom jeziku jer danas pišemo na jedan način, a sutra na drukčiji. Treba svakako napomenuti da tekstovi različitih zakona pripadaju administrativnomu stilu (zakonodavno-pravnomu podstilu). Taj stil zahtijeva, sa svoje strane, određene značajke: ujednačenost, točnost, strogost, terminologičnost, određenost itd.

Uzگرد budi rečeno da kada primjerice uz funkciju ili zvanje stoji ime i prezime, treba obvezatno poštovati rod (ravnateljica Milena Martinić). Ako imena nemamo, piše se muški rod, ali on se tada ne odnosi samo na muškarce nego je to neobilježen, opći rod koji obuhvaća i muškarce i žene. Kada npr. najavljiivačica ili najavljiivač na televiziji kaže: „Poštovani gledatelji i gledateljice“, ono je „gledateljice“ suvišno jer su pojmom „gledatelji“ obuhvaćeni i muškarci i žene. U usmenom govoru susrećemo npr. „Poštovane gospođe, poštovana gospodo, dragi prijatelji...“ ili „Poštovane kolegice i kolege...“, no navedeno je oslovljavanje pretjerano, poglavito u administrativnom stilu jer je dovoljno napisati ili reći „Poštovana gospodo“ (gospođe i gospodo), „Poštovani kolege“ (kolegice i kolege). Danas ženski pokreti izrijeком traže da u obraćanju javnosti žene budu i gramatički zastupljene. Otud mocijski parnjaci u tom surječju (Bagdasarov, 2020, 272).

Ministarstvo uprave RH (Ministarstvo pravosuđa i uprave RH) odbacilo je prijedlog nacрта Zakona o udžbenicima iz 2018. s obrazloženjem da je pisan u ženskom rodu bez porabe uobičajenoga nazivlja usvojenoga u zakonskim propisima. Navodi se također da u članku 45. Jedinstvenih metodološko-nomotehničkih pravila za izradu akata koje donosi Sabor piše: „(1) U propisu se koriste imenice u muškom rodu, a samo iznimno u ženskom rodu, a ako sama priroda sadržaja to zahtijeva i u srednjem rodu.“ (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_07_74_1410.html). U članku 2. Zakona o udžbenicima i drugim obrazovnim materijalima za osnovnu i srednju školu iz 2022. piše: „Izrazi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod“ (<https://www.zakon.hr/z/1747/Zakon-o-ud%C5%BEbenicima-i-drugim-obrazovnim-materijalima-za-osnovnu-i-srednju-%C5%A1kolu>).

Zakon o udžbenicima nije mjesto za rješavanje problema u razbijanju tzv. rodniх stereotipa. Pokušaj stvaranja jezične korektnosti ili popravljanja nesimetričnosti profesijskih imenica zbog zaštite i promicanja ravnopravnosti spolova može nas dovesti do zbrke ili čak nereda u zakonodavstvu.

4. O spolnoj ravnopravnosti

U drugoj polovici 20. st., tj. otkako je iz svijeta i Europe u Hrvatsku uvezena prekomjerna spolna, a danas i rodna osjetljivost pri čemu je „rod“ društvena, promjenjiva kategorija, hrvatski jezik uz pomoć mocijske tvorbe sve više postaje spolno obilježen gotovo u svim mocijskim parnjacima, što nije karakteristično za hrvatsku lingvokulturnu zajednicu o kojoj često opravdano pišemo da ju treba što više poštivati, skrbiti se o njoj i čuvati ju. Pri stvaranju prijevodnih istovrijednica treba uzeti u obzir to da je npr. u ruskom jeziku, a i u hrvatskom, odnos prema mocijskim parnjacima drukčiji. Ispada da je osim jezikoslovnoga pitanja na djelu i promicanje ravnopravnosti spolova i rodova. Međutim, nedopustiv je svaki neopravdan i neobrazloživ zahvat u jeziku sa stajališta bilo koje ideologije jer on može imati nesagledive posljedice za jezik. Struktura i uporaba jezika kao živoga i prilagodljivoga organizma ima i samoregulativnu ulogu i prema potrebi razvija i stvara nove ženske mocijske parnjake (astronautkinja, ministrica, predsjednica, premijerka, sutkinja, tjelohraniteljica, zastupnica) bez umjetnoga nametanja i nasrtaja na jezik. Sa stajališta radikalnih ili liberalnih feministica promjenom jezika nastoji se promijeniti i društvenu savjest, no pritom se zaboravlja da su pojedina ograničenja u tvorbi i uporabi ženskih mocijskih parnjaka uglavnom rječotvorbene naravi. Juriš ide i na neutralne riječi, koje su prije značile osobu muškoga i ženskoga spola, premda muškoga roda. Neutralne riječi prema svojem značenju proglašavaju muškima, maskulativima (lat. masculīnus m.r. „koji je muškoga roda“ < māsculus „muški, muževan, snažan“) i inzistiraju na radikalno surovim zahtjevima porabe ženskih mocijskih parnjaka. Takvo je stajalište prema hrvatskomu jeziku oprječno njegovoj prirodi i zakonitostima te može izazvati unutarnjojezični sukob.

Već postoji riječ robot pa mu onda treba stvoriti i „roboticu“ jer ne poštujemo njegovu spolnu i rodnu osjetljivost. Treba li se igrati u jezikoslovlju? Pojavio se čak i naziv „rodna sloboda“, koji izražava željeno pravo odabira roda ili spola prema vlastitomu nahođenju. Standardni književni jezik nije slika za slikara koji može prema vlastitomu nahođenju naslikati što hoće ili što mu padne na pamet. Svaki normirani jezik ima svoj okvir i norme.

Nepostojanje zaprjeka, primjerice, u različitim spolnim krajnostima dovodi, ili nas može dovesti, do apsurdna kada se namjesto uobičajenih izraza „otac“ i „majka“, ili „muškarac“ i „žena“, uvode izrazi „roditelj 1“ i „roditelj 2“, ili „osoba 1“ i „osoba 2“, što već susrećemo u pojedinim europskim zemljama.

Različitost treba zaista poštovati, ali mnogo toga ovisi također i o taktu i okviru u sociokulturnom i jezičnom, pa i drugom ophođenju (Bagdasarov, 2018.).

5. Zaključak

Struna je vrijedan, važan i vrlo potreban projekt izgradnje i usustavljivanja hrvatskoga strukovnoga nazivlja i treba mu u struci i društvu što više posvećivati pozornost. Skupljanje, odabir, obradba, opis, sređivanje, tumačenje i usustavljivanje nazivlja vrlo je zahtjevan i težak posao strukovnjaka različitih znanstvenih i tehničkih struka. Svako opširno djelo o složenoj problematici ima ili može imati svoje prednosti i mane. Katkad nisu jasni kriteriji odabira pojedinih naziva, a vidljiva je i njihova neujednačenost u nazivoslovnom članku. Pojedine se ruske istovrijednice stilski ne podudaraju s polaznim (izvornim) hrvatskim nazivom. Istovrijednost pretpostavlja što potpunije sadržajno, stilsko i funkcionalno podudaranje polaznoga teksta i ciljnoga teksta. Svrha je prevoditelja prevesti polazni tekst ili navesti naziv tako da se u što većoj mjeri zadrži značenje i stil teksta ili navoda prijevodne istovrijednice kako bi proces prijevoda i navoda bio jednakovrijedan i na istom idiomu u sinkronijskom presjeku.

U većini slučajeva imenice muškoga roda mogu se rabiti za označivanje obaju spolova, a imenice ženskoga roda samo ženskoga. Pokušaji umjetne promjene ustaljenih lingvokulturnih odnosa narušavaju prirodni i tradicijski razvoj jezika. Svaki nasrtaj na jezik, prekomjerni zahtjevi spolne i rodne ravnopravnosti, promidžba tuđe ideologije, mogu imati nesagledive posljedice u društvu. Hrvatski je jezik već odavno normalizirao rodne stereotipe i neosjetljiv jezik o osjetljivim temama, treba ga samo uljudno književno rabiti.

U današnjem društvu i pravnim aktima ima mnogo drugih načina kako bi se podcrtala jednakost žena i muškaraca, pa i kako bi se priznao velik doprinos i značenje žena u svim područjima njihova djelovanja i postignuća. Važno je napomenuti da je ravnopravnost spolova u suvremenom društvu mnogo složenija tema negoli uporaba ženskih mocijskih parnjaka i navođenja njihovih poglavito nepostojećih istovrijednica u drugim jezicima.

I na koncu, treba nastaviti njegovati tradicijske etničke i kulturne vrijednosti u jeziku i društvu, podupirati, jačati i čuvati državni i jezični suverenitet te štititi višestoljetne tradicije i vrijednosti hrvatskoga naroda.

Popis izvora i literature

- Bagdasarov, Artur. 2018. „Zaglupljujizam iliti feminizam u jezičnoj korektnosti u zakonskim tekstovima“. Pristupljeno: 25. rujna 2024. <https://www.hkv.hr/izdvojeno/vai-prilozi/a-b/bagdasarov-artur/30073-feministicka-ideja-jezicnih-promjena.html>.
- Bagdasarov, Artur. 2020. Hrvatski jezik. Pogled iz Rusije. M.:Izdateljstvo MBA, 388 s.
- „Jedinstvena metodološko-nomotehnička pravila za izradu akata koje donosi Hrvatski sabor“. NN 74/2015. Pristupljeno: 25. rujna 2024. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_07_74_1410.html.
- „Struna (Hrvatsko strukovno nazivlje)“. Pristupljeno: 24. rujna 2024. <http://struna.ihj.hr/naziv/jezicna-puristica/54020/#naziv>.
- „Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju“. NN107/2007. Pristupljeno: 25. rujna 2024. <https://www.zakon.hr/z/323/Zakon-o-akademskim-i-stru%C4%8Dnim-nazivima-i-akademskom-stupnju>.
- „Zakon o udžbenicima i drugim obrazovnim materijalima za osnovnu i srednju školu“. NN 116/18, 88/22, 92/24., Pristupljeno: 24. rujna 2024. <https://www.zakon.hr/z/1747/Zakon-o-ud%C5%BEbenicima-i-drugim-obrazovnim-materijalima-za-osnovnu-i-srednju-%C5%A1kolu>.

About Croatian Feminives and Their Russian Equivalentents

Summary

The paper describes and analyzes individual Croatian feminives and their equivalentents in Russian. Various dictionary entries in the Croatian terminology project Struna were used for the analysis. In some of the examples, the criterion for selecting the original Croatian term and its translated Russian equivalentent when comparing the styles of the two languages is not entirely clear. Many Russian speakers prefer not to use unsettled feminine nouns that denote the names of certain positions and professions because of their stylistic negative connotation, believing that they can cause unwanted associations, indicate a person's unprofessionalism, etc. In most cases, masculine nouns as in Croatian and Russian literary languages can be used to name people of both sexes, and feminine nouns can be used only in the feminine gender. Nouns of both genders are not gender marked, but feminine ones are marked. The emergence of feminists, especially feminist-neologisms, can create or is creating such an opposition. The article also describes a failed attempt to convert masculine nouns of both genders (učitelj, ravnatelj, ministar), denoting positions and professions, into only feminine nouns and genders (učiteljica, ravnateljica, ministrica) in the Croatian law on teaching aids in primary and secondary schools. Some destructive movements in support of unsettled feminist neologisms may disrupt the natural course of development of the Croatian literary language and society.

Keywords: feminitives, translation equivalentents, terminology, term, gender equality.